

SECTION IV. RELATIONS INTERNATIONALES

DOI 10.36074/logos-21.07.2023.05

РЕГУЛЮВАННЯ СВІТОВОЇ ТОРГІВЛІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

ORCID ID: 0000-0002-7531-9425

Олефіренко Вікторія Володимирівна

канд.екон.наук, доцент, доцент кафедри міжнародної торгівлі і маркетингу
КНЕУ ім. Вадима Гетьмана

ORCID ID: 0000-0001-6419-3161

Іщенко Анна Володимирівна

канд.екон.наук, доцент, доцент кафедри міжнародної торгівлі і маркетингу
КНЕУ ім. Вадима Гетьмана

УКРАЇНА

У 2022 році обсяг світової торгівлі товарами збільшився на 12% і становив 25,26 трлн. дол. США. Це зростання було повільнішим порівняно з 2021 роком, коли світова торгівля товарами зросла на 27% після падіння на 5,3% у 2020 році. Обсяг світової торгівлі товарами у 2022 році також зріс на 32% порівняно з допандемічним рівнем у 2019 році [1].

Темпи застосування нових торговельних обмежень членами СОТ, зокрема відносно експорту, збільшились спочатку через пандемію COVID-19, а наразі через війну в Україні та продовольчу кризу [2].

У період із середини жовтня 2021 року до середини жовтня 2022 року було зафіксовано всього 943 торговельних заходів з регулювання торгівлі. За цей період країни-члени СОТ запровадили 376 заходів щодо спрощення та сприяння торгівлі (39,9% від загальної кількості зареєстрованих заходів), а 214 заходів, котрі обмежували торгівлю товарами (не включаючи кількість заходів, пов'язаних з пандемією COVID-19) [2].

Більшість застосованих заходів зі сприяння торгівлі були відносно імпорту, тоді як більшість обмежувальних торговельних заходів застосовані відносно експорту [2].

Основну частину заходів зі сприяння торгівлі складають: зменшення або скасування імпорتنих тарифів (257 заходів або 68,4%), скасування або спрощення експортних кількісних обмежень (38 заходів або 10,1%) та скасування або спрощення імпорتنих кількісних обмежень (32 заходи або 8,5%)[2].

Більшість заходів зі сприяння імпорту було вжито відносно наступних груп товарів: мінеральне паливо та масла (20,5%), електричні машини та їх запчастини (11,8%), машини і механічні пристрої (9,3%), а також органічні хімікати (8,2%)[2]. Групи товарів, відносно котрих було вжито більшість заходів зі сприяння експорту, наступні: мінеральне паливо та масла (46,4%), рослинні олії (26,7%) та зернові культури (10,0%)[2].

Загалом охоплення світової торгівлі запровадженими заходами зі сприяння імпорту та експорту оцінюється в 1160,5 млрд.дол.США[2].

Із середини жовтня 2021 року до середини жовтня 2022 року було зафіксовано 353 заходів торговельного захисту (131 ініційоване антидемпінгове, компенсаційне, спеціальне захисне розслідування та 222 завершених відповідних заходів), що становить 37,4% всіх торговельних заходів за цей період [2]. Заходи торговельного захисту здебільшого застосовувались відносно виробів із заліза та сталі (22,6%), хімічної продукції (18,6%), керамічних виробів (7,6%), пластику та виробів з нього (7,5%) [2].

Загалом з середини жовтня 2021 року до середини жовтня 2022 року було зафіксовано 214 нових торговельних заходів, котрі обмежували торгівлю товарами. Більшість зареєстрованих торговельних обмежувальних заходів застосовувались відносно експорту. Кількість нових експортних обмежень (129 або 60,3% від усіх) перевищила кількість імпорتنних обмежень (85 або 39,7%) [2].

Серед експортних обмежень найбільше застосовували кількісні обмеження і підвищення експортних мит. Обмеження імпорту полягали в основному в підвищенні імпорتنних тарифів та застосуванні кількісних обмежень [2].

Заходи щодо обмеження імпорту охоплюють широкий спектр товарів: дорогоцінні метали та каміння (35,8%), машини та механічні пристрої (10,7%), електричні машини та їх запчастини (10,2%), чавун і сталь (7,5%) [2]. Обмежувальні заходи експорту застосовуються відносно наступних груп товарів: рослинні олії (28,0%), зернові культури (21,6%), машини та механічні пристрої (9,7%), електричні машини та їх запчастини (5,6%). Загалом обсяг торгівлі, охоплений обмежувальними заходами відносно імпорту та експорту, оцінюється у 278,0 млрд.дол.США [2].

З середини жовтня 2021 року до середини жовтня 2022 року в рамках СОТ було зафіксовано 45 торговельних заходів, пов'язаних з пандемією COVID-19. Переважна більшість заходів застосовувалась для сприяння торгівлі товарами [2]. Більшість (35 або 77,7%) із 45 заходів були спрямовані відносно імпорту, тоді як 10 заходів було відносно експорту (22,2%). З них 15 (33,3%) заходів мали тимчасовий характер і вже наразі припинені [2].

Загалом з моменту спалаху пандемії COVID-19 членами СОТ було впроваджено 443 торговельні заходи, з яких 246 (55,5%) сприяли торгівлі та 197 (44,5%) обмежували її [2]. За даними СОТ станом на середину жовтня 2022 року було скасовано 134 (54,5%) заходи, пов'язаних з COVID-19, котрі сприяли торгівлі товарами та 156 (79,2%) обмежувальних заходів [2].

Деякі члени СОТ знизили тарифи на товари, такі як засоби індивідуального захисту, дезінфікуючі засоби, медичне обладнання та ліки. У багатьох випадках зниження тарифів також супроводжувалося звільненням від сплати ПДВ та інших податків [2].

Близько 85,3% усіх обмежувальних торговельних заходів, пов'язаних із COVID-19, застосовувались відносно експорту [2]. Станом на середину жовтня 2022 року все ще діяли 27 експортних обмежень, пов'язаних із COVID-19 [2].

З початку війни в Україні згідно СОТ застосовано 72 торговельні обмежувальні заходи, запроваджені 26 членами СОТ і 5 спостерігачами відносно основних сільськогосподарських товарів, з яких 66 стосувалися харчових продуктів (90,4%) і 6 заходів щодо експорту добрив (9,6%). Станом на середину жовтня 2022 року 20 із цих експортних обмежень було скасовано, в результаті чого кількість чинних обмежень становить 52 [2].

З початком війни в Україні також були запроваджені заходи щодо спрощення імпорту товарів. Станом на середину жовтня 2022 року було зареєстровано 59 заходів щодо спрощення імпорту сільськогосподарських

продуктів для 56 членів і 2 спостерігачів. Три з цих заходів було скасовано, в результаті чого кількість діючих заходів для спрощення імпорту досягла 56 [2].

Члени СОТ також застосовували санітарні, фітосанітарні заходи та технічні бар'єри задля захисту здоров'я та безпеки людей [2].

Війна в Україні вплинула на світову економіку в цілому, що призвело до продовольчої та енергетичної криз, що значно посилило наслідки пандемії COVID-19 [2].

Список використаних джерел:

- [1] *Global Trade Outlook and Statistics* (2023). Retrieved from https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/trade_outlook23_e.pdf
 - [2] *Overview of developments in the international trading environment* (22 November 2022) Retrieved from <https://d3ipxbzibstf0l.cloudfront.net/reports/53-report.pdf>
-